

Szent mámor

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 20. vasárnap – 1952. október 26.

Alapige: Ef 5,15–21

„Meglássátok annakokáért, hogy mimódon okkal járjatok, nem mint bolondok, hanem mint bölcsék: áron is megvegyétek az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok. Annakokáért ne legyetek esztelenek, hanem megértsetek, mi legyen az Úrnak akaratja. És meg ne részegedjetek bortól, miben kicsapongás van: hanem teljesejete be Szent Lélekkel, beszélgetvén egymás között zsoltárookban és dicséreteken és lelki énekekben, énekelvén és dicséretet mondván szívetekben az Úrnak, hálákat adván mindenkor mindenekért a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében az Istennek és Atyának. Engedelmesek legyetek egymásnak Isten félelmében.”

A keresztyén ember nem nyárspolgár. A nyárspolgár önző, kicsinyes, kényelmes tömegember. Önzése nem erőszakosság. Ahhoz, hogy átgázoljon mások érdekein, meg kellene erőltetnie magát, s ez ellen kényelmessége tiltakozik. Önzése abban jelentkezik, hogy mindig csak magával törődik, mindent abból a kicsinyes szempontból ítél meg, hogy elősegíti-e és mennyiben az ő nyugodt, izgalommentes, biztonságos életét. Még erkölcsi életének is ez a legfőbb rugója. Nincsenek nagy kilengései. Az úgynevezett nagy bűnöktől távol tartja magát, de nem azért, mintha félné Istent, hanem azért, mert fél minden zavaró izgalomtól. A világ szemében nem sok vizet zavaró jó ember. Nyugton hagy mindenkit, mert ez a legbiztosabb útja annak, hogy őt is nyugton hagyják mások. Ambíciói, elvei nincsenek, s ha vannak, akkor mindig a tömeggel azonosítja magát. Ha nem lát kialakult közvéleményt, melybe észrevétlenül belesimulhatna, akkor mindig a kompromisszumok útját keresi. Számító ember, aki nem az elveiért, hanem az elveiből akar élni. Nem szeret más lenni, mint mások. Feltűnni nem akar, inkább eltűnni a szürke közkatonák között. Nagyon rendes ember a nyárspolgár, de azután nem is több.

Ezzel szemben a keresztyén emberben mindig van valami rendkívüli. Akar és mer más lenni, mint a többiek. Dinamikus, nyugtalan, nem számító, de ki sem számítható ember. A világ szemében nem józan, túlzó, abnormis, mámoros, megszállott ember. Ezekkel a jelzőkkel mindig ugyanazt a benyomást akarja kifejezni a világ. Jézusról azt mondták hozzátartozói, hogy magán kívül van, s erőszakkal akarták őt hazavinni (Mk 3,21). Az első pünkösdkor sokan azt mondták a tanítványokra: Édes bortól részegedtek meg (ApCsel 2,13). Pál apostolra Festus tisztartó mondta a kihallgatása alkalmából: Bolond vagy! A sok tudomány téged örültségbe visz. (ApCsel 26,24)

Van ebben valami igazság. Az nem igaz, hogy a keresztyén ember kikapcsolta életéből az értelem ellenőrző szerepét. A mai napra kirendelt szentírás szakasz is elég világosan mutatja, hogy a keresztyén élet nem esztelen, hanem bölcs élet (15., 17. v.), amikor pedig majd mindennek elérkezik a vége, akkor ország-világ előtt nyilvánvaló lesz, hogy Isten „bolondjai” voltak az egyedül bölcs emberek. Az azonban igaz, hogy van a keresztyén emberben valami szent mámor. Nem a bor mámora, hanem a Szentlélek mámora. Beteljesedtek Szentlélekkel. Nem csak egy kicsit kóstoltak bele. Egészen eltöltötte őket. Úrrá lett felettük. Ez az, amit olyan idegennek érez és lát bennük a világ. Erről beszél Pál is a mai szentleckében.

1. A keresztyén ember mámorosan siető ember.

Ezt mondja az apostol a 16. versben: „...áron is megvegyétek az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok.” Minden időt mindenáron kihasznál. A nyárspolgár ráér. Időmilliomosnak gondolja magát. A keresztyén ember tudja, hogy az idő rohan, s ezért ő is versenyt fut az idővel. Tudja, hogy lejár az ő ideje, a felebarát ideje, sőt a világ ideje is. Az idő számára alkalom, az elmulasztott alkalom pedig, ki tudja, visszatér-e még egyszer? Ezért lengi körül az egész Újtestamentumot a sürgősség levegője. Mindig vissza-visszatérnek ezek a szavak: hamar, ma, most, azonnal. Jézus a tanítványul kínálkozóan nem engedi meg, hogy előbb hazamenjen az édesapja temetésére, vagy hogy elbúcsúzzék a háza népétől, hanem azt követeli tőle, hogy *azonnal* kövesse őt (Lk 9,59–62). Zákeust is így hívja le a fáról: „...hamar szállj alá, mert ma nékem a te házadnál kell maradnom.” (Lk 19,5) Pál is így prédikál Athénban: „...az Isten mostan parancsolja az embereknek, (...) hogy megtérjenek.” (ApCsel 17,30). Zsid 3,7–8-ban így tolmácsolja az író a Szentlélek üzenetét: „Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsetek a ti szíveteket...” Környezetükre is ráragad ez a sietés, hiszen a futás mindig ragadós. Simon napa meggyógyítása történetében (Mk 1,29–31) három versben egymás után mindegyikben meg van írva, hogy az emberek azonnal cselekedtek.

A keresztyén ember az időt három szolgálat drága alkalmának látja: Az idő Isten dicsősége, az én üdvöm és a felebarátom üdve munkálásának drága alkalmá. A két utóbbinak egyedülálló alkalmá, mert Istent a halál után is lehet majd dicsőíteni, de az ember az üdvösségét csak itt az időben tudja megszerezni. Az idő kihasználásában ehhez tartja magát, ha árat kell is érte fizetnie. Az ár rendszerint valaminek az időben való hátratólása. Első az Isten országa (Mt 6,33), minden más ráér. Míg e világ csak maradék idejének morzsáit adja Istennek, ő az időből is a zsenget adja Istennek, a többire majd jut később is idő.

Azért is jár el így, mert tudja, hogy a ki nem használt idő a gonosz prédája. Nem megy tehát egyszerűen kárba, hanem kárt okoz. Gonosz nappá válik. Az idő ugyanis – Luther szerint is – önmagában jó, kellemes idő, az üdv napja (2Kor 6,2), a királyi menyegzőbe való hívogatásnak alkalmá, csak az ember bűne miatt válik gonosz nappá, a Gonosz napjává.

Dolgozik-e benned az üdvösségre sietés láza, vagy azt gondolod, hogy épp ez az a kérdés, melyre még nagyon ráérsz?

2. A keresztyén ember mámorosan engedelmes ember.

A 17. versben ezt mondja az apostol: „*Annakokáért ne legyetek esztelenek, hanem megértsétek, mi legyen az Úrnak akaratja.*”

A keresztyén ember hatalmasság alá vetett ember. Megszállotta a Szentlélek, és most vezérli (Róm 8,14). Útjai nem a mi útjaink. Parancsa sokszor ész fölötti, de végül is mindig az bizonyul esztelennek, aki nem értette és nem fogadta meg. Ezért nem törődik a keresztyén ember azzal, hogy mit lát helyesnek ő maga, mit szól hozzá a világ, hanem megszállottan csinálja, amit Isten parancsol. Jézus szívesen sietne Kánában a csodával, hogy ne kelljen izgulnia az ifjú párnak és édesanyjának, szívesen sietne a beteg Lázár betegágya mellé, de az Isten várakozást parancsol, s ebből az emberek előtt érthetetlen és megbotránkoztató engedelmességből születik meg az első csoda, s a világ szemében a legnagyobb csoda: a víz borrrá változtatása és Lázár feltámasztása. Filep is emberileg érthetetlen magatartást tanúsít, mikor otthagyja a samáriai ébredést, és megy Isten parancsára a gázai járatlan útra, de ebből az engedelmességből születik meg a szecsen misszió. Pál is Ázsiában szeretne maradni, de a Lélek Macedóniába kényszeríti, s ebből a magatartásból születik meg Európa keresztyénsége.

Isten akaratá Pál szerint megérthető. Zsolt 32,8 ígéretébe kapaszkodva csak kérd a parancsot, s légy kész az engedelmességre minden eshetőségre is, akkor te is megérted majd, hogy mi legyen az Úrnak akaratja.

3. A keresztyén ember mámorosan beszélgető és daloló ember.

A 18–19. versben így szól az apostol: „*És meg ne részegedjetek bortól, miben kicsapongás van: hanem teljesejete be Szent Lélekkel, beszélgetvén egymás között zsoltárokból és dicséretekben és lelki énekekben, énekelvén és dicséretet mondván szívetekben az Úrnak...*”

Aki megtelik Szentlélekkel, annak megtelik a szíve, a megtelt szívű ember pedig nem bírja magába fojtani azt, amivel tele van a szíve. A szív teljességéből szólni kell a szájnak. Ezért beszédes a mámoros ember, s ezért bizonyoságtévő a szent mámorban élő keresztyén is. Nem sokat válogatja, hogy mikor és kinek beszél. Alkalmatos, de sokszor alkalmatlannak tartott időben is mondja, mondogatja, amivel tele van a szíve. Nem magáról beszél nagyhangú, kérkedő hengegessel, mint a korcsmaasztal mellett a borgőzös ember, hanem Krisztusról, az ő Megváltójáról. Mivel pedig az emberi szó mindig kevés annak maradéktalan elmondására, amivel tele van a szív, a mámoros ember mindig elkezd énekelni. A borgőzös ember földi szerelméről, a Szentlélektől mámoros szerelmes Krisztusáról.

Miről beszélgettek ti egymás között, s énekeltek-e otthon is lelki énekeket? Ami a szátokon van, az van a szívetekben is.

4. A keresztyén ember mámorosan hálálkodó ember.

A 20. versben így folytatja az apostol: „*...hálátokat adván mindenkör mindenekért a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében az Istennek és Atyának.*”

A tisztességtudó ember hálás ember, a mámoros azonban hálálkodó. Nemcsak megköszön illendően minden megköszönni valót, hanem mindenkör mindenekért hálát ad. Állandó hálában él. Úgy érzi, hogy mindig van oka a hálaadásra. Amit mások természetesnek tartanak, s egyáltalában nem érznek indítást arra, hogy csak egy szóval is meg kellene köszönni, azt ő szeretetnek, kegyelemnek érzi és látja. Kijózaníthatatlan derűlátással tudja megtalálni minden rosszban a jót, minden panaszkodásra ingerlő helyzetben a megköszönnivalót. Persze erre csak az képes, aki Jézus Krisztusban él, és az ő nevében imádkozik.

Eljutottál-e már erre a mámoros, mindenkor mindenekért hálálkodó keresztyénségre? Ha nem, annak nem az az oka, hogy életedben olyan kevés a hálára okot szolgáltató helyzet, hanem az, hogy nem teljesedtél még be Szentlélekkel. Ha ez megtörténik, akkor ugyanabban a helyzetben, amelyben ma *csak* panaszkodnivalót látsz, *csak* hálálkodnivalót fogsz találni.

5. *A keresztyén ember mámorosan szolgáló ember.*

A szentlecke utolsó verse, a 21., így szól: „*Engedelmesek legyetek egymásnak Isten félelmében.*”

A szolgálatról szól ez a vers. Az ember általában nem szeret szolgálni. Inkább uralkodni akar. Krisztus tanítványa azonban, mint Mestere is, nem azt akarja, hogy neki szolgáljanak, hanem ő akar szolgálni mindenkinek. Mégpedig alázatos testvériséggel. Nem nézi, méltó-e a kiszolgálásra a másik, vagy nem. Nem törődik azzal, hogy a társadalmi illendőség nem tartja-e illetéktelenségnek és illetlenségnek, amit csinál. Amitől mások húzódoznak, ő jó szívvel elvégzi, mint Mestere is a lábmosást az utolsó éjszakán.

Lehet, hogy mások mindezt túlzásnak minősítik és nevetségesnek tartják. Pál úgy látja, hogy félig nem érdemes keresztyénnek lenni, s ezért ez a mámoros keresztyénség az egyedül eszes, józan, bölcs emberi magatartás. Ámen.